

तत्राप्यन्याकांक्षायां हेतुमाह गुणानिति गुणान्विषयान्यतस्मात्तत्तस्मात्परं निर्विषयं गुणार्थिनः पुरुषाः ॥ २२ ॥ अतिमौढ्याद्वाद्यगुणासक्तास्तु परान्योगिगम्यान्विषयान्नामुवंतीत्याह गुणैरिति उभयेषां तु
 ल्यत्वेऽपि आंतरैर्गुणैर्ब्रह्मणः स्वरूपभूतैः सत्यकामत्वादिति परं उपलक्ष्यते धूमेनेवाग्निं शारवाणेणैव वाचं द्रुमं कलामित्याह अनुमानादिति ॥ २३ ॥ अत्रत्यानुभवं प्रमाणयति सूक्ष्मेणेति सूक्ष्मेण ध्याननिशितेन
 दृश्यते त्वय्या बुद्ध्या सूक्ष्मया सूक्ष्मदर्शितिरिति श्रुतेः शब्दश्रोत्रगंधघ्राणादिषु प्रकाशप्रकाशकयोराकाशभूम्यादिरूपैकोपादानकत्वनियमादुपादानोपादेययोश्चाभेदाद्वटादिरूपं मन एव चक्षुरादिरूपेण मनसा
 यथा गृह्यते एवं द्रष्टृदृश्येऽपि दर्शनमात्रोपादाने दर्शनादभिन्ने इत्यर्थः ॥ २४ ॥ ईदृगभेदग्रहे हेतुमनुभवमेवाह ज्ञानेनेति ज्ञानं ब्रह्मात्माकाराधीवृत्तिस्तया बुद्धिर्देहाद्यात्मभ्रमकलुषिता निर्मलीकृत्य सर्वसंशयही
 नां कृत्वा तथा च श्रुतिः भिद्यते हृदयं यथि श्लिष्यते सर्वसंशयाः क्षीयन्ते चास्य कर्माणि तस्मिन् दृष्टे परावर इति तथा बुद्ध्या मनोऽपि संकल्पात्मकं संकल्पसंकल्पकरूपेण स्वमादौ स्थितमिति निश्चित्य तथा जाग्रत्का
 लेऽपि मनसा इन्द्रियग्रामं शब्दादिसहितं मनोमात्रमिति निश्चित्य विलोमक्रमेणाक्षरं क्षरतीति व्युत्पत्त्या द्रष्टृदृश्ये परिणामितया विकारौ तद्विन्नं चिन्मात्रं दर्शनं प्रतिपद्यते ॥ २५ ॥ बुद्ध्या चरमवृत्त्या ध्यानपरिपाकोत्थया

गुणान्यदिह पश्यन्ति तदिच्छन्त्यपरे जनाः ॥ परं नैवाभिकांक्षन्ति निर्गुणत्वाद्गुणार्थिनः ॥ २२ ॥ गुणैर्यस्त्ववरैर्युक्तः कथं विद्यात्परान्गुणान् ॥ अनुमानाद्विगतं व्यं
 गुणैरवयवैः परं ॥ २३ ॥ सूक्ष्मेण मनसा विद्योवाचा वक्तुं न शक्नुमः ॥ मनो हि मनसा ग्राह्यं दर्शनेन च दर्शनं ॥ २४ ॥ ज्ञानेन निर्मलीकृत्य बुद्धिर्बुद्ध्या मनस्तथा ॥ मन
 सा चेंद्रियग्राममक्षरं प्रतिपद्यते ॥ २५ ॥ बुद्धिप्रहीणो मनसा समृद्धो निराशिषं निर्गुणमभ्युपैति ॥ परं त्यजन्तीह विलोड्यमाना दुताशनं वायुरिवेधनस्थं ॥ २६ ॥
 गुणादाने विप्रयोगे च तेषां मनः सदा बुद्धिपरावराभ्यां ॥ अनेनैव विधिना संप्रवृत्तो गुणापाये ब्रह्मशरीरमेति ॥ २७ ॥

प्रहीनः निर्दत्तिकः मनसा विचारात्मकेन समृद्धः पूर्वमिति शेषः श्रवणमननवानित्यर्थः निराशिषं आशीरप्राप्तप्रार्थनातद्ग्रहितं स्वेनैव रूपेण परमानंदत्वात् निर्गुणं आत्मानमुपैति प्राप्नोति विलोड्यमानाः आशी
 र्भिराकुलीक्रियमाणाः यथा वायुः काष्ठांतर्गतं वह्निं नोद्दीपयति किंतु त्यजति एवमेतेऽपि अंतस्थमात्मानं त्यजन्तीत्यर्थः ॥ २६ ॥ उक्तमेवार्थं स्पष्टयति गुणेति विषयाणामादाने अभिमुख्येन खंडने आत्मनि प्रवि
 लापने कृते सति मनः बुद्धिपराय बुद्ध्यपेक्षया यत्परं ब्रह्मतस्मै तत्प्राप्तये भवति तेषां गुणानां विप्रयोगे पृथक्केन ग्रहणे सति मनः सदा सर्वस्मिन् पि युगे बुद्ध्यवराय बुद्ध्यपेक्षया यदवरं बुद्धिकल्पितं ब्रह्मलोकं तमेवैश्वर्यं
 अवीच्यंतमनैश्वर्यं च तत्प्राप्तये भवति अनेन प्रकारेण विधिना बांधाय विषयासक्तं मुक्त्यै निर्विषयं मन इत्यादिवचनेन गुणापाये संप्रवृत्तः ब्रह्मशरीरं ब्रह्मस्वरूपं प्राप्नोति शारीरमिति पाठे शारीरो जीवस्तयोर्ब्रह्मशरीर
 योरभेदे सामानाधिकरण्यं ॥ २७ ॥